

2. prosince 2017 oslavil Dobrovolný ekologický spolek - Ochrana ptactva 25 let od svého založení. V rámci tohoto jubilea jsme Vám v seriálu „Nej...“ postupně představili některé naše nej... kolegy a spolupracovníky i nejzajímavější zvířecí hrdiny či celé živočišné druhy. Nezapomněli jsme ani na nejdůležitější činnost našeho spolku a jeho hlavní projekty. V následujících kapitolách bychom rádi tímto způsobem pokračovali. Dovolte tedy, abychom vám představili výběr těch „nejzajímavějších“ zásahů a příběhů, které jsme za těch pětadvacet let absolvovali a prožili.

Březňáčky, to je lidový výraz pro kachny divoké, nejznámější zástupkyně vodních ptáků našich stojatých i tekoucích vodních ploch. Nápadně vybarvené samce a nenápadné hnědé samice pozná snad každý, v Plzni je během posledních dvaceti let můžeme potkat nejen u vody, ale kolikrát i v místech kde bychom je čekali méně či vůbec. V minulosti plachý lovný druh a vyhledávaná pochoutka výsošného postavení je dnes také polochočeným obyvatelem města a oblíbenou atrakcí.

mláďata v kanálu

Celkem šest let vodila rok co rok kachna své mladé tři kilometry po silnici z kruhového objezdu v Plzni na Nové Hospodě, uprostřed průmyslové zóny, kde pravidelně hnízdila, na Borskou přehradu k vodě. Za ty roky ji znali jak strážníci městské policie, kteří ji často v rámci bezpečnosti k vodě doprovázeli, tak zaměstnanci místních firem, kteří její pohyb rovněž pravidelně hlásili. Když jsem se s ní potkal poprvé,

kousek před cílem jí spadlo devět mláďat do kanálu. Bylo to přesně 4. 6. 2009 v Plzni na Borech na poměrně rušné Univerzitní ulici. Řidič projíždějícího vozidla si s dětmi všiml, že u obrubníku na krajnici stojí samice divoké kachny a kouká do kanálu. Zastavil a šel se podívat také, když vtom si všiml, že v záchytném koši kanálu pípá a mačká se několik ochmýřených kulíček. Pohotově zavolal k nám na stanici, na místě počkal, samici neplašil, a tak jsme jí mláďata z kanálu vyndali. Následně jsem rodinku doprovodil až k Borské přehradě, kde všichni spokojeně skočili do vody a zmizeli v pobřežní vegetaci. Navíc se mi podařilo samici odchytit a označit ornitologickým kroužkem. Proto jsme také každý další rok věděli, že je to ta naše kačena, která hnízdí na „kruháči“ u Makra.

Kachní námluvy na parkovišti

Každý rok je to úplně stejné. Na parkovišti před vybranými supermarkety (hlavně tam, kde jsou ostrůvky

hustých křovíček a je to kousek od vody) se zdržuje jedna samice kachny divoké a jeden až tři kačeři. Proplétají se mezi zaparkovanými automobily a občas si zobnou rohlík, který jim tam někdo nadrobí. V Plzni je to Kaufland na Roudné, Luna na Borech, Penny na Doubravce. Jaro co jaro volají desítky nakupujících, že kachny nelétají, hrozí jim tam nebezpečí a chtějí, abychom je přijeli odchytit. Málokdo však ví, že samice tam má někde v křovíčku schované hnízdo, do kterého snáší vejce. Každý den jedno a každý den laškuje s přítomnými samci.

To, že divoké kachny čím dál častěji hnízdí daleko od vody a vodní hladiny, je vcelku, alespoň v Plzni, dnes již běžná věc. Kachny zareagovaly na opakované sekání zelené bermy na Denisově nábřeží a stěhují se dál od vody i z důvodu bezpečnosti hnízda před predátory. To, že samice pak k hnízdění využívají i atypická místa, je důkazem toho, jak volně žijící druhy živočichů reagují na změnu krajiny

Březňáčky

Zachráněná mláďata z kanálu na Borských polích, červen 2009

Divoká kachna se uhnízdila na římsce ve třetím patře hotelu Continental, 2015

a přizpůsobují se změnám prostředí. Ve své podstatě jim nic jiného nezbývá, a i v těchto případech to svědčí o jejich mimořádné dokonalosti. Byť nám lidem se to může jevit jako hloupost či extrém, divoké kachny to mají dobře vymyšlené a vědí, co dělají.

Potkaly se v Mlýnské strouze

Potkaly se dvě kachny divoké v Mlýnské strouze v Plzni a jedna té druhé povídá: „Tak kde to máš letos ty?“, přičemž jedním dechem dodává: „Já jsem jako vždy v Hotelu Merriott. Pod schody na terasu tady mají takové jezírko, uměle vysázený rákos, spoustu zeleně, klid, komfort, bezpečí a naprosto ideální místo na hnízdění. Pravda, je to tak trochu zastrčené a přizemní, dost pod úrovní terénu, ale jinak luxus a sem na strouhu kousek,“ pyšní se kachna se zobákem otočeným nahoru.

„Já jsem letos v Hotelu Continental. Hnízdo mám ve třetím patře na široké římsce s výhledem do sadů. To víš, klasika je kla-

sika a hotel je teď po rekonstrukci,“ odvětila druhá kachna, rozloučila se a spěchala si sednout zpět na snůšku mezi uvolněné střešní tašky široké římsy venkovní fasády hotelu Continental.

I přesto se však stále v přírodě „drží“ i populace opravdu kachen divokých, a to se všim všudy. Zástupce této skupiny však na řece ve městě nepotkáte a zprávy o jejich pohybu máme jen díky ornitologickým kroužkům v momentě, kdy takovou kachnu někde někdo ulovil.

Z Plzně do Moskvy

Odchytil jsem ho do speciálního odchytového zařízení v zimě 6. 2. 2012 v Plzni – Doubravce na řece Berounce, kousek od kostela sv. Jiří. Tenkrát se řešila ptačí chřipka a za tři roky jsem na tomto místě nacytil, okroužkoval a nechal vyšetřit něco kolem 400 divokých kachen. Byl to pěkný, macatý kachní samec a oproti těm „našim“ kachničkám opravdu mohutnější kus. O to více jsem pak byl překvapen, když v květnu roku 2014 mi přišlo z Kroužkovačské stanice Národního muzea Praha zpětné hlášení, že právě tento samec byl uloven (1. 5. 2014) a sněden v Rusku na lokalitě Pistshevka, Kostroma O. V přepočtu to totiž bylo 2 276 km vzdušnou čarou od místa krouž-

Kachny poblíž nákupního centra na Doubravce

V křovíčku schované hnízdo

Příjemné bydlení v jezírku u hotelu Merriott

kování v Plzni a po 815 dnech, co jsem mu u Berounky ornitologický kroužek nasadil. Pominu-li fakt, že v Rusku se samci kachen loví pravděpodobně celoročně, tak je to velice zajímavé zpětné hlášení o pohybu divoké kachny pohybující se rovněž v Plzni.

Podobných příběhů a fotografií s divokými kachnami máme dnes už desítky, ne-li stovky. Zrovna tak, pokud vím, divoké kachny řeší kolegové z ostatních záchranných stanic snad ve všech větších městech – Prahou počínaje, Českými Budějovicemi, Poděbrady, Ostravou, Jihlavou a Brnem konče. Prostě města už dávno nejsou domovem jenom pro lidi.

■ Karel Makoň, DESOP Plzeň

